

**ANALIZA PROBLEMÓW I POTRZEB ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
W POWIATACH LIDZBARSKIM, KĘTRZYŃSKIM, BARTOSZYCKIM,
MRĄGOWSKIM, SZCZYCIEŃSKI**

PRZEPROWADZONA W OKRESIE LUTY-MARZEC 2011

Wstęp

Niniejsza mapa zasobów i potrzeb dotyczy analizy sytuacji organizacji pozarządowych w powiatach lidzbarskim, kętrzyńskim, bartoszyckim, mrągowskim, olsztyńskim oraz w mieście Olsztyn. Mapa sporządzona została na podstawie dostępnych badań ilościowych i jakościowych (m.in. GUS, WUP, MUP, Sąd Rejonowy w Olsztynie, dostępne publikacje, strony internetowe i inne) oraz na podstawie badań własnych tj. przeprowadzonej ankiety dla organizacji pozarządowych, badań focusowych, w których udział wzięli liderzy III sektora, działający na terenie badanego obszaru oraz na podstawie przeprowadzonych wywiadów i ankiet wśród spółdzielni socjalnych z terenu badanych powiatów.

Mapa zasobów i potrzeb sporządzona została w ramach Szkoły Animatorów/Doradców organizowanej w ramach projektu „COPy Warmii i Mazur. Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego” realizowanego przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych we współpracy z Siecią Wspierania Rozwoju Lokalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego „HEROLD” oraz Stowarzyszeniem Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej „CAL” w Warszawie.

Mapę opracowały Marta Florkowska z Elbląskiego Stowarzyszenia Inicjatyw Pozarządowych oraz Agnieszka Sójka z Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurkiego FOSa.

1. ZASOBY WŁASNE

A. Misją Elbląskiego Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez działania na rzecz organizacji pozarządowych oraz wspieranie inicjatyw obywatelskich.

STOWARZYSZENIE REALIZUJE SWOJE CELE POPRZEZ:

- Udzielanie wsparcia, porad osobom tworzącym lub prowadzącym działalność w organizacjach pozarządowych;
- Ogólna orientacja w problematyce dotyczącej obszaru działania każdej organizacji;
- Organizowanie spotkań liderów i członków organizacji pozarządowych na terenie województwa w celu poszerzenia i pogłębienia współpracy pomiędzy organizacjami;
- Diagnoza i prowadzenie stałego rozpoznawania potrzeb środowiska lokalnego pod kątem szkoleń;
- Organizowanie forum umożliwiającego zapoznanie się z najnowszymi tendencjami i rozwiązaniami światowymi w pracy organizacji pozarządowych;
- Kolportaż i rozprowadzanie pism, czasopism, ulotek, druków dot. organizacji pozarządowych;
- Współpraca z instytucjami samorządowymi, państwowymi, organizacjami społecznymi działającymi w zakresie objętym celami Stowarzyszenia;
- Współpraca z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zainteresowanymi celami stowarzyszenia;
- Prowadzenie działalności edukacyjno-oświatowej;
- Tworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi w Polsce i Unii Europejskiej poprzez organizowanie spotkań, konferencji, szkoleń i in.

Biuro ESWIP w Olsztynie i jego funkcje/zadania

Regionalny Ośrodek EFS w Olsztynie

Ośrodek informuje o możliwościach wykorzystania środków Unii Europejskiej, wspiera potencjalnych projektodawców EFS profesjonalnymi szkoleniami, doradztwem, a także promuje EFS w regionie.

Usługi w ramach Regionalnych Ośrodków EFS są bezpłatne. Wszyscy projektodawcy, którzy chcą skorzystać ze wsparcia EFS mogą dzięki Ośrodkom:

- odbyć szkolenie w zakresie przygotowania projektów EFS – są one prowadzone przez akredytowanych trenerów;
- uczestniczyć w szkoleniach specjalistycznych, dotyczących bezpośrednio lub pośrednio problematyki objętej wsparciem EFS;
- skorzystać z pomocy doradców świadczących doradztwo bezpośrednie dla projektodawców, którzy planują złożyć wniosek do EFS albo już otrzymali dotację i potrzebują wsparcia w zakresie wdrażania projektów;
- skorzystać z pomocy animatorów, którzy wspierają w zakresie diagnozowania lokalnych potrzeb i tworzenia planów działania, zawiązywania partnerstw, promują lokalne inicjatywy współpracy, inspirują w zakresie kreowania pomysłów na dobre projekty;
- uczestniczyć w spotkaniach informacyjnych, konferencjach i seminariach dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego.

ROWOP – Regionalny Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Olsztynie działa od kwietnia 2004 roku. Oprócz realizacji działań konsultacyjnych i doradczych dla organizacji ośrodek pełni funkcję sekretariatu Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego, organizując jej zaplecze i dbając o sprawny przepływ informacji pomiędzy terenowymi i branżowymi reprezentacjami trzeciego sektora, oraz sieciami, federacjami i organizacjami wchodzącymi w skład Rady. Sekretariat Rady organizuje jej spotkania, zajmuje się też przepływem korespondencji i informacji między Radą a samorządem województwa i innymi partnerami. Ważnym elementem w pracy ROWOP jest działalność informacyjna i promocyjna, realizowana na rzecz trzeciego sektora. Pracownicy ośrodka zajmują się prowadzeniem i aktualizacją stron internetowych Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego www.ropwmm.org.pl. Odwiedzając ROWOP można zaopatrzyć się nieodpłatnie w nowe i archiwalne numery pisma trzeciego sektora „Pozarządowiec”, a także skorzystać z liczącej ponad 300 pozycji biblioteczki zawierającej publikacje istotne i pomocne dla ngos`ów.

Zasoby materialne:

- pomieszczenia biurowe, 69 m² (dwa pomieszczenia doradcze, punkt informacyjny, aneks kuchenny,)
- meble biurowe (biurka, stoły, krzesła, szafa, szafki, regały)
- sprzęt – 2 stacjonarne komputery, 2 rzutniki, aparat fotograficzny, dwie drukarki czarno-białe + skaner, jedna drukarka kolorowa, fax, telefon)

Zasoby ludzkie

- czterech pracowników

Źródła finansowania

- projekty z POKL (cyklicznie)
- projekty z Urzędu Marszałkowskiego (cyklicznie)

B. Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa jest związkiem stowarzyszeń działających w obszarze pomocy socjalnej

i integracji społecznej. FOSa zrzesza ponad 70 organizacji socjalnych (członkowskich i partnerskich) z terenu województwa warmińsko – mazurskiego. Organizacje te zajmują się wspieraniem grup zagrożonych marginalizacją społeczną, pracują na rzecz dzieci i młodzieży, seniorów, osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, ubogich i wielu innych.

Główne cele Federacji to wspieranie organizacji członkowskich (realizowane poprzez m.in. doradztwo, szkolenia, informację, promocję dobrych praktyk) oraz rzecznictwo interesów. Obecnie najbardziej rozwinięte kierunki działalności Federacji to promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych, rzecznictwo osób starszych oraz promocja wolontariatu.

I. Prowadzimy systemowe działania na rzecz wzmocnienia praw osób starszych, integrujemy środowiska seniorów z województwa warmińsko-mazurskiego, wzmacniamy ich aktywność obywatelską. Posiadamy doświadczenie w zakresie edukacji osób starszych oraz edukujemy osoby pracujące na rzecz osób

starszych (**Szkoła Animatorów Społecznych**). Realizowaliśmy Akademię III Wieku w czterech miejscowościach naszego województwa: Korszach, Małdytach, Wilczętach i Orzyszu. Zrealizowaliśmy projekt "50 i więcej. Same plusy", w ramach którego wydaliśmy publikację zbierającą wiedzę i dobre praktyki dotyczące działań na rzecz osób starszych.

- W 2006r. nawiązaliśmy współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu opracowania **Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”**. Dokoła Programu zgromadziliśmy koalicję ponad 100 instytucji, organizacji oraz firm z całego województwa. Program na rzecz osób starszych został zatwierdzony przez Zarząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego uchwałą z dnia 6 stycznia 2009 r. i stanowi oficjalną politykę województwa na lata 2009-2013. Za wypracowanie Programu otrzymaliśmy w 2009 r. główną nagrodę Marszałka i Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko Mazurskiego w Konkursie „Godni Naśladowania” za najlepszą inicjatywę reprezentacji sektora pozarządowego.

- W ramach systemowych działań na rzecz osób starszych doprowadziliśmy do powstania **lokalnych programów na rzecz osób starszych w Olsztynie i Nowym Mieście Lubawskim**. Integrujemy środowiska seniorskie poprzez organizowanie **Wojewódzkich Konferencji z Okazji Międzynarodowego Dnia Seniora oraz Wojewódzkich Spotkań Środowisk Osób Starszych**.

- Powołaliśmy **Rzecznika Praw Osób Starszych** oraz jesteśmy w trakcie tworzenia **Wojewódzkiej Rady Seniorów**. Prowadzimy również warsztaty, szkolenia dla animatorów społecznych pracujących w środowisku osób starszych (Szkoła Animatorów Społecznych) oraz **wydajemy Gazetę „Generacja”**, skierowaną do środowisk osób starszych.

II. Jednym z głównych kierunków rozwoju Federacji FOSa jest **wspieranie wolontariatu** na Warmii i Mazurach. W 2009 r. nawiązaliśmy współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu opracowania **Wojewódzkiego Programu Rozwoju Wolontariatu**. Uchwałą Zarządu powołany został zespół roboczy, w skład którego weszli przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji z naszego województwa. Obecnie trwają ostatnie prace nad utworzeniem programu.

Jednocześnie Federacja FOSa rozpoczęła działania na rzecz wolontariatu międzynarodowego. W ramach tych działań realizuje obecnie projekt pn. „**Wolontariat osób starszych - międzynarodowy przepływ wiedzy i pomysłów**”, który polega na międzynarodowej wymianie wolontariuszy w wieku 50+ z Holandii oraz Polski. Partnerem FOSy w projekcie jest holenderska organizacja Motiva z Amersfoort. Głównym założeniem projektu jest wzajemna edukacja oraz wymiana doświadczeń między wolontariuszami, społecznością lokalną oraz organizacjami partnerskimi, w celu nawiązania trwałej współpracy. Projektem tym chcemy zapoczątkować stały program wymiany seniorów, który stanie się narzędziem edukacyjnym, przyczyniającym się do podniesienia świadomości społecznej, łamania negatywnych stereotypów.

III. We współpracy ze Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych WRZOS z Warszawy, w biurze Federacji prowadzimy doradztwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych ruchowo i umysłowo, pomagamy w ich zatrudnieniu oraz zapewniamy opiekę psychologa.

Organizujemy również zbiórki świątecznych paczek dla dzieci z ubogich rodzin, organizujemy zimowy wypoczynek dla dzieci i młodzieży, m.in. podopiecznych Ośrodków Interwencji Kryzysowych.

Strona internetowa Federacji FOSa : <http://www.federaciafosa.pl/>

Grupy branżowe Federacji FOSa

W ramach Federacji FOSa działają również tzw. grupy branżowe, które tworzą następujące sieci:

- Sieć Wolontariat Warmii i Mazur
- Sieć Organizacji na rzecz Osób Niepełnosprawnych
- Sieć Organizacji Paliatywnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego PALIUM
- Sieć Na Rzecz Seniorów Warmii i Mazur

Zasoby materialne:

- pomieszczenia biurowe, ... m 2
- meble biurowe (biurka, stoły, krzesła, szafa, szafki, regały)

- sprzęt - 3 stacjonarne komputery, 5 laptopów, 1 rzutnik, aparat fotograficzny, dyktafon, 3 drukarki czarno-białe + skaner, jedna drukarka kolorowa, 2 faxy, 4 telefony stacjonarne, 3 telefony komórkowe)

Zasoby ludzkie

- 10 pracowników, od 4 do 8 stałych wolontariuszy,

Źródła finansowania

- projekty z POKL (cyklicznie)
- projekty z Urzędu Marszałkowskiego (cyklicznie)
- projekty z PO FIO (cyklicznie)
- projekt z innych źródeł (Program Grundtvig, Strażnicy Pamięci, fundusze norweskie)

2. WAŻNE INSTYTUCJE

Patrz załącznik nr 9 – Sieci i partnerstwa

Patrz załącznik nr 10 – RO EFS, COP

Patrz załącznik nr 11 – Pełnomocnicy

Patrz załącznik nr 4 – Liczba ngo województwo 01.2011

3. ANALIZA DEMOGRAFICZNA

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w końcu stycznia 2011 roku, kształtowała się na poziomie 21,1% (**114 688 osób**, kobiety 59 715, co stanowiło 52,1%) , w kraju zaś – 13,0%. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim jest mocno zróżnicowana lokalnie:

Olsztyn : 7,4 % (6 393 osoby grodzki, kobiety 3 225 , z prawem do zasiłku 1 035 , długotrwale bezrobotni 2 256)

Olsztyński: 21,3 % (8 158 osoby ziemski, kobiety 4 263 , z prawem do zasiłku 1 996, długotrwale bezrobotni 3 490)

Lidzbarski: 27,4 % (4 243 osoby, kobiety 2 138, z prawem do zasiłku 934, długotrwale bezrobotni 2 265)

Kętrzyński: 29,7 % (6 472 osoby, kobiety 3 043 , z prawem do zasiłku 1 305 , długotrwale bezrobotni 3 367)

Bartoszycki: 32,3 % (7 204 osoby, Kobiety 3729, z prawem do zasiłku 1 323 , długotrwale bezrobotni 4 420)

Mragowski: 23,6 % (4 573 osoby, kobiety 2 291 , z prawem do zasiłku 1 243 , długotrwale bezrobotni 1 933)

Podsumowując najniższa stopa bezrobocia jest w powiecie olsztyńskim, najwyższa w lidzbarskich, kętrzyńskim i bartoszyckim.

W powiecie olsztyńskim grodzkim i ziemskim, bartoszyckim, lidzbarskim, mragowskim i kętrzyńskim, według danych w Powiatowych Urzędów Pracy liczba osób bezrobotnych na koniec stycznia 2011 r. wynosiła 37 043, w tym 18 698 kobiet, długotrwale bezrobotnych 13 663 (9500 kobiet). Wzrost bezrobocia miał miejsce we wszystkich powiatach województwa. Największy odnotowano w powiatach: piskim - 14,0%, iławskim - 12,8%, nidzickim - 12,5%, mragowskim - 10,0%.

W styczniu 2011 roku **prawo do pobierania zasiłku** przysługiwało 23 292 osobom, które stanowiły 20,3% populacji bezrobotnych. Ich liczba, w stosunku do stycznia 2010 roku, zmniejszyła się o 5 171 osób, tj. o 18,2%, natomiast ich procentowy udział w ogólnym bezrobociu spadł o 3,8 pkt. proc.

W porównaniu do stycznia 2010 roku nastąpił wzrost liczby **długotrwale bezrobotnych** o 4 682 osoby (o 9,1%) do poziomu 56 109. Zwiększył się również wskaźnik procentowego udziału tej kategorii bezrobotnych w ogólnym bezrobociu, z 43,6% w styczniu 2010 roku do 48,9% w styczniu 2011 roku.

W badanych powiatach opieką 35 Ośrodków Pomocy Społecznej objętych było na koniec 2010 r. objętych 31 840 rodziny (76 431 osób). (źródło: badanie telefoniczne przeprowadzone na przełomie II i III 2011 r. na cele mapy zasobów i potrzeb)

POWIAT LIDZBARSKI

GOPS Kiwity – rodzin 201/ osób 618

MOPS Lidzbark Warmiński- rodzin – 905 / osób – 2134

GOPS Lidzbark Warmiński rodzin - 512 / osób – 1628
GOPS Lubomino rodzin – 304 / osób – 959
MGOPS Orneta rodzin – 780 / osób - 1180 / na wsiach - 230

POWIAT BARTOSZYCKI

MOPS Bisztynek rodzin- 440/ osób- 1375/ na wsiach- 260
MOPS Bartoszyce rodzin- 1772 / osób- 2149
GOPS Bartoszyce rodzin- 985 / osób- 3179
MOPS Górowo Iławeckie rodzin- 327/ osób- 523
GOPS Górowo Iławeckie rodzin- 851 – 846 / osób- 2502
MGOPS Sępólno rodzin- 567 / osób- 1840

POWIAT KĘTRZYŃSKI

GOPS Barciany rodzina- 804/ osób- 2440
MOPS Kętrzyn rodzina- 1705/ osób- 4044
GOPS Kętrzyn rodzina- 821/ osób- 2805
MOPS Korsze rodzina- 1144/ osób- 2991/ na wsiach- 780 (rodziny)
MOPS Reszel rodzina- 892/ osób- 1494/ na wsiach- 239 (rodzin)
GOPS Srokowo rodzina- 349/ osób- 1271

POWIAT MRAĞOWSKI

MGOPS Mikołajki rodzin- 346/ osób- 1178
MOPS Mrağowo rodzin- 1033 / osób- 2617
GOPS Mrağowo rodzin- 704 / osób- 2043
GOPS Piecki rodzin – 760 osób- 2322 / na wsiach- 24 - sołeckich
GOPS Sorkwity rodzin- 472/ osób- 1842

OLSZTYN ZIEMSKI

MOPS Barczewo rodzin- 797/ osób- 2059/ na wsiach- 406
MGOPS Biskupiec rodzin- 1096/ osób- 2955/ na wsiach- 598
MGOPS Dobrze Miasto rodzin- 906/ osób- 2206/ na wsiach- 375

GOPS Dywity rodzin- 268/ osób- 1115
GOPS Gietrzwałd rodzin- 304/ osób- 841
MOPS Jeziorany rodzin- 319/ osób- 952/ na wsiach- 184
GOPS Jonkowo rodzin- 273 / osób- 830
GOPS Kolno rodzin- 183/ osób- 603
MGOPS Olsztynek rodzin- 773/ osób- 2301/ na wsiach- 394
GOPS Purda rodzin- 321/ osób- 962
GOPS Stawiguda rodzin- 207/ osób- 550
GOPS Świątki rodzin- 334/ osób- 1336

OLSZTYN GRODZKI

PMOPS Olsztyn rodzin- 9385/ osób- 18243

Liczba ludności dane GUS z dnia 30.09.2010 r.

W województwie: **1 427 514** (mężczyźni 695 825, kobiety 731 689, 105,2 kobiet na 100 mężczyzn)

miasto Olsztyn : 176 532 (M: 81 968, K: 94 564, 115,4 kobiet na 100 mężczyzn)

Olsztyński: 117 736 (M: 58 123, K: 59 613, 102,6 kobiet na 100 mężczyzn)

Mragowski: 50 117 (M: 24 456, K: 25661, 104,9 kobiet na 100 mężczyzn)

Lidzbarski: 42 374 (M: 20 788, K: 21 586, 103,8 kobiet na 100 mężczyzn)

Kętrzyński: 64 605 (M: 31 585, K: 33 020, 104,5 kobiet na 100 mężczyzn)

Bartoszycki: 59 965 (M: 29 203, K: 30 762, 105,3 kobiet na 100 mężczyzn)

4. ANALIZA PRZESTRZENI

Patrz załącznik nr 1 Opisy powiatów

Podsumowanie analizy przestrzeni, w kontekście badanych powiatów

MOCNE STRONY

- ◆ Warunki dla edukacji ekologicznej
- ◆ Znaczne zasoby siły roboczej

- ◆ Bogactwo kulturowe i etniczne, w tym różnorodność narodowa i etniczna
- ◆ Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwijania turystyki, agroturystyki oraz „czystego” przemysłu
- ◆ Wolne, niezagospodarowane tereny pod inwestycje
- ◆ Równomierne rozmieszczenie sieci miast o funkcjach ponadlokalnych

SŁABE STRONY

- ◆ Słabo rozwinięty przemysł
- ◆ Słaba oferta i jakość usług turystycznych
- ◆ Słabo rozwinięta przedsiębiorczość
- ◆ Nieliczne powiązania między nauką a przedsiębiorstwami
- ◆ Wysoki poziom bezrobocia
- ◆ Nieodpowiedni i nieadekwatny do potrzeb poziom wykształcenia mieszkańców
- ◆ Brak wysoko wykwalifikowanej kadry
- ◆ Słaba dostępność komunikacyjna województwa
- ◆ Zły stan techniczny dróg o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym
- ◆ Słabo rozwinięta funkcja metropolitarna Olsztyna
- ◆ Słaba infrastruktura techniczna zwłaszcza na terenach wiejskich i w małych miastach
- ◆ Niewystarczający stan infrastruktury turystycznej
- ◆ Słaba komunikacja wewnętrzna województwa (kolej, autobusy) i zewnętrzna
- ◆ Postępująca degradacja gospodarcza i społeczna terenów byłych państwowych gospodarstw rolnych obszaru strefy przygranicznej
- ◆ Duża kapitałochłonność produkcji rolniczej i dekapitalizacja środków produkcji

SZANSE

- ◆ Wzrost popytu zewnętrznego na ofertę turystyczno-wypoczynkową regionu w ciągu całego roku

- ◆ Wykorzystanie współpracy z zagranicznymi ośrodkami partnerskimi dla rozwoju gospodarczego
- ◆ Napływ wysoko kwalifikowanej kadry
- ◆ Rozwój edukacji ekologicznej poprzez rozwój agroturystyki
- ◆ Przygraniczne położenie
- ◆ Tworzenie nowych przejść granicznych i rozbudowa istniejących
- ◆ Rozwój rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego (przyciąganie inwestorów)

ZAGROŻENIA

- ◆ Brak zainteresowania firm zewnętrznych tworzeniem miejsc pracy w województwie
- ◆ Położenie peryferyjne w stosunku do krajowych i europejskich centrów aktywności
- ◆ Brak realizacji rządowych programów dotyczących wsi i rolnictwa

5. ANALIZA KANAŁÓW KOMUNIKACJI

Patrz załącznik nr 2 – Media;

Patrz załącznik nr 3 - Zakładki NGO na str. www samorządów

6. TRADYCJA I DOŚWIADCZENIE SPOŁECZNE

Frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych:

- powiat ziemski olsztyński - 45,77 %.
- powiat grodzki, miasto Olsztyn - 45,62 %
- powiat lidzbarski - 49,82 %
- powiat bartoszycki - 48,62 %
- powiat mrągowski - 50,92 %
- powiat kętrzyński - 47,35 %

Poziom zaangażowanie obywatelskiego mieszkańców badanych powiatów jest trudny do określenia. Do tej pory nie miały miejsca szczegółowe badania w tej tematyce, przykładowo na skalę wojewódzką. Powyższe dane pochodzą ze strony www.mojapolis.pl . Natomiast opracowania badań opinii publicznej powstały tylko w mieście Olsztynie (źródło: „Badanie opinii publicznej pn. Mieszkańcy Olsztyna. Raport końcowy”, wrzesień 2010 r., na zlecenie Urzędu Miasta w Olsztynie opracował Instytut Badań i Analiz w Olsztynie)

Identyfikacja mieszkańców z Olsztynem, mierzona poprzez ilość osób deklarujących chęć pozostania w mieście, jest wysoka. Zdecydowana większość pytanych mieszkańców Olsztyna (75,4%) deklaruje chęć pozostania w Olsztynie. Nadal utrzymują się prawidłowości sygnalizowane w poprzednich cyklach badawczych, tzn. wybór miejsca zamieszkania pozostaje w związku z wiekiem, aktywnością zawodową i wykształceniem. Opuścić Olsztyn chcą najczęściej osoby młode, bezrobotne lub uczące się i legitymujące się wykształceniem wyższym.

Niezadowolenie z warunków życiowych, w tym niska ocena sytuacji materialnej oraz brak pracy, determinują Olsztyniaków do podejmowania decyzji o wyprowadzce z Olsztyna. Jednakże dostrzegane są pozytywne aspekty miasta, takie jak bezpieczeństwo oraz oferta spędzenia czasu wolnego. Mieszkańcy słabo orientują się w działaniu Rad Osiedli oraz władz miasta. Największe zainteresowanie działalnością samorządów wykazują osoby w wieku 35-59 lat, z wyższym wykształceniem. Analiza związku zainteresowania pracą lokalnego samorządu a aktywnością zawodową wykazała, że najbardziej zaangażowaną w sprawy lokalne są pracownicy najemni, a następnie emeryci i renciści. Najmniej zainteresowani są studenci i uczniowie – tylko 26,3% odpowiedzi pozytywnych.

Badanie opinii publicznej w Olsztynie zostało również przeprowadzone w połowie 2010 r. w ramach projektu „Mój Samorząd” realizowanego przez Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych „SPLOT” i PSB DGA. Na tej podstawie zauważono istotne zmiany, które dotyczą co bardzo ważne, m.in. zmian w myśleniu społecznym: większa świadomość obywatelska, dbanie o sprawy własne i społeczność, przekonanie, że można się zmienić, pojawienie się dużej liczny organizacji pozarządowych.

Z badań ilościowych wynika, iż Olsztyn jest miastem obywatelskim, a jego mieszkańcy angażują się w działania prowadzące do rozwoju lokalnego. 83,7 %

respondentów zadeklarowało interesowanie się wydarzeniami w swoim mieście. Ponadto 89,9 % badanych czuje się współodpowiedzialna za miejsce, w którym mieszka.

Badanie jakościowe mocno weryfikuje tą opinię. Zdaniem przedstawicieli mieszkańców, opozycji oraz organizacji pozarządowych mieszkańcy Olsztyna nie generują wspólnoty, będąc w większości ludnością napływową, nie identyfikują się do końca z miastem. Ponadto panuje opinia, że mieszkańcy nie wierzą w to, że mogą mieć jakiś wpływ na władzę. Obywatelskość Olsztyna widać na osiedlach (są 23 rady osiedli, mające plany pracy na dany rok i prowadzące sprawozdawczość z prowadzonych działań) i w sferze trzeciego sektora (powstaje coraz więcej organizacji pozarządowych, jest grupa silnych liderów).

W przypadku organizacji pozarządowych, badania deklarują większe zaufanie do działających w mieście fundacji (69,5 %) niż stowarzyszeń (60,3 %).

Wiedza o organizacjach pozarządowych

W Olsztynie działa bardzo dużo organizacji pozarządowych (ok. 1193) 14,3 % badanych olsztynian deklaruje przynależność do jakichkolwiek dobrowolnych stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, fundacji, partii politycznych itp.

W Olsztynie działa Olsztyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych, w Urzędzie Miasta działa Biuro Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Mieszkańcy zauważają w ostatnich latach wzrost aktywności i skuteczności działań organizacji pozarządowych. Trzeci sektor i media są często najbliższym mieszkańcom pośrednikiem w kontaktach z władzą samorządową. Działalność organizacji pozarządowych w Olsztynie jest zróżnicowana i obejmuje większość sfer życia społecznego. Zwracano uwagę na bardzo dużą liczbę organizacji sportowych. Zdaniem przedstawicieli mieszkańców, brakuje organizacji zajmujących się dialogiem między władzą a lokalną społecznością.

Z badań wynika, że olsztynianie nie mają poczucia uczestnictwa w życiu społecznym (m.in. stanowisko przedstawicieli organizacji pozarządowych). Przyczyny takiej opinii:

- pomysły mieszkańców SA odrzucane

- mieszkańcy nie wiedzą, że mają możliwość wpływu na decyzje podejmowane przez władze miasta, brak świadomości obywatelskiej, niewiedza o prawach i możliwościach społecznych
- bierność społeczna, brak czasu, niechęć do aktywizacji, roszczeniowość
- zniechęcenie wynikające z lekceważenia opinii mieszkańców
- brak wspólnoty w mieście – ludność napływowa
- źle przeprowadzane konsultacje społeczne, pozór dialogu
- zła polityka informacyjna ze strony władz (zbyt późne informacje)

7. BADANIA WSTĘPNE

W wyniku wcześniej przeprowadzonych analiz dokumentów strategicznych powiatów, danych statystycznych i badań własnych (rozmowy z ekspertami, ściśle związanymi z III sektorem w odniesieniu do całości województwa) wyłania się obraz 6 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, w którym funkcjonują w większości małe i średnie organizacje pozarządowe. Ilość organizacji pozarządowych w badanych powiatach ogółem to: 143 fundacje (94 w Olsztynie), 1522 stowarzyszeń (759 w Olsztynie). Dokładne dane ilościowe zawarte w **załączniku nr 4 - Liczba ngo województwo 01.2011** (Baza publikacyjna rejestru REGON województwa warmińsko-mazurskiego. Stan na 31.01.2011 r.).

Z powyższych danych wynika, iż organizacje skupiają się w większości w dużych miastach powiatowych, w ten sposób ich działania często nie przekładają się na tereny wiejskie. Zdecydowanie w mniejszości są większe organizacje, dłużej działające ze stabilnym personelem, cyklicznymi działaniami. Proces uzyskiwania stabilności III sektora dopiero się rozpoczął i jest na początkowym etapie.

Organizacje coraz dokładniej definiują swoje potrzeby, szukają specjalistycznej pomocy i porad (szkolenia, wyjazdy, kontakty z doświadczonymi organizacjami). Widoczny jest kierunek rozwoju: organizacje szkolą się w pozyskiwaniu środków na działalność, coraz częściej szukają fachowej pomocy w ośrodkach wsparcia. Niestety na 6 badanych powiatów, funkcjonuje tylko jedno centrum organizacji pozarządowych, wyłącznie na terenie miasta Olsztyn, oraz powiatu olsztyńskiego – Olsztyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych. Co świadczy o niedostatecznej pomocy oferowanej na tak dużą ilość organizacji, które potencjalnie mogłyby z niej skorzystać.

Do celów badań przeprowadzono badanie własna/wstępne nad stanem finansowania podmiotów III sektora przez budżety JST w województwie warmińsko-mazurskim w 2008 r., z wyłonieniem 6 badanych powiatów (źródło: „Raport o finansowaniu organizacji pozarządowych przez samorzady województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2008” / [załącznik nr 5 JST dla NGO_2008](#)). Zdecydowana większość środków została przeznaczona na następujące obszary tematyczne/branże (w kolejności co do wielkości przeznaczonych środków):

1. sport – 2 043 792 PLN
2. kultura i sztuka – 899 222 PLN
3. pomoc społeczna i usługi socjalne – 852 100 PLN
4. działania na rzecz osób niepełnosprawnych – 824 999 PN
5. rozwój demokracji, społeczeństwa obywatelskiego, wsparcie III sektora – 266 340 PLN
6. edukacja i wychowanie – 265 982 PLN
7. ochrona i promocja zdrowia – 135 300 PLN
8. ratownictwo i ochrona ludności – 118 500 PLN
9. przeciwdziałanie patologiom społecznym – 47 429 PLN

W roku 2010 przeznaczono na realizację zadań własnych samorządu województwa zleconych organizacjom pozarządowym **kwotę 6 367 512 zł**. Oczekiwania organizacji były 3 razy większe od możliwości budżetowych. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2010 r. zawarł 294 umowy z partnerami społecznymi. Łączny całkowity koszt zrealizowanych zadań dofinansowanych z budżetu województwa to 21 985 341,04 zł. Łączna kwota przekazanych dotacji to 6 367 512 zł, co stanowi 34 % całkowitej wartości zadań.

Najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało na realizację zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Środki przeznaczone na to zadanie to 62% całkowitej kwoty przeznaczonej na dotacje dla organizacji pozarządowych. W następnej kolejności są zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego: 10% dotacji (źródło: „Sprawozdanie z monitoringu Programu Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2010” udostępnione przez Biuro Pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych przy Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie).

Wnioski z badań w skali ogólnopolskiej są następujące: łączna kwota przekazanych przez gminy środków wyniosła w 2009 roku ponad 1 miliard 200 mln zł, przy czym 59% tej sumy przekazanych zostało przez miasta na prawach powiatu. Warto jednak pamiętać, że choć jest ich tylko 65 (czyli 3% wszystkich gmin), to mieszka w nich jedna trzecia Polaków i zarejestrowanych jest połowa wszystkich organizacji. Generalnie na skalę przekazywanych kwot wpływa szereg czynników, m.in. wielkość gmin, liczba zamieszkałych tam osób, liczba działających organizacji, stosunek urzędników gminnych do trzeciego sektora. Dane dotyczące różnych rodzajów współpracy wskazują na to, że na terenach wiejskich barierą współpracy bywa nie tylko mniejsza aktywność organizacji, ale również brak woli współdziałania ze strony przedstawicieli samorządu.

Niewątpliwie zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich rośnie i odsetek gmin dotujących organizacje, i kwota tych dotacji. Co ważne, zwiększa się nie tylko nominalna wartość środków przekazywanych organizacjom przez samorządy, ale również udział tych środków w całości wydatków bieżących organizacji. W 2003 roku tylko jedna siódma gmin przekazywała organizacjom więcej niż 1 procent swoich wydatków bieżących, a w 2009 roku – już ponad jedna czwarta. Wyraźnie organizacje odgrywają coraz większą rolę w działaniach na poziomie gminnym; można mieć też nadzieję, że nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie doprecyzowując i upraszczając zasady współpracy samorządów z organizacjami przyspieszy jeszcze te pozytywne zmiany. W skali ogólnopolskiej współpraca z organizacjami najczęściej dotyczy kultury fizycznej i sportu. W tym zakresie z sektorem pozarządowym współpracują niemal wszystkie miasta i dziewięć na dziesięć gmin wiejskich deklarujących przekazywanie organizacjom jakichkolwiek środków (czyli 69% wszystkich gmin wiejskich). Jest to przede wszystkim wsparcie dla lokalnych klubów sportowych, które w formie stowarzyszeń działają niemal w każdej polskiej gminie.

O ile jednak w gminach miejskich, zwłaszcza w miastach na prawach powiatu, dotacje na inne cele są równie częste, o tyle na terenach wiejskich sport wyraźnie

dominuje nad wszystkimi innymi sferami pożytku publicznego. Dla ponad jednej czwartej gmin wiejskich dotowanie organizacji sportowych to jedyny sposób współpracy finansowej z trzecim sektorem. Zupełnie inaczej sytuacja wygląda w gminach miejskich, a zwłaszcza w miastach na prawach powiatu, spośród których niemal wszystkie zlecają organizacjom zadania w sferze ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, pomocy społecznej, a także działań na rzecz osób niepełnosprawnych (źródło: artykuł „Współpraca finansowa gmin z NGO – fakty” na portalu www.ngo.pl).

W wyniku analizy powyższych danych wyłania się następujący obraz. Znając problemy i potrzeby społeczności lokalnych badanych powiatów, wyraźne jest przeznaczanie większości środków na działania poboczne (szczególnie z dziedziny sportu), przez co problemy są nie eliminowane. Powodem tego stanu rzeczy może być słaba świadomość samorządów, jak również nieumiejętne diagnozowanie potrzeb społeczności lokalnych przez działające w powiatach organizacje pozarządowe.

Najbardziej popularnym funduszem zewnętrznym dla organizacji pozarządowych jest Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Głównym celem jego uruchomienia jest zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. W 2009 roku 153 organizacje z Warmii i Mazur złożyły 153 wnioski o dotacje. W 2009 r. 45 ofert zostało dofinansowanych kwotą łącznie: 2 869 970,57 zł (co stanowiło 3,5% budżetu FIO).

Na terenie ww. powiatów funkcjonują: 28 Kluby Inicjatyw Społecznych, 1 Centrum Inicjatyw Społecznych, 1 Zakład Aktywności Zawodowej oraz 6 spółdzielni socjalnych (informacje dotyczące podmiotów ekonomi społecznej w woj. warmińsko-mazurskim, 31.12.2010, ROPS), 23 spółdzielnie pracy, 4 spółdzielnie inwalidów.

Zdiagnozowanymi w wyniku badań wstępnym (opisanych powyżej) problemami III sektora w ww. powiatach są:

- niestabilność organizacji / niedostateczny potencjał sektora

- niestabilne finansowanie (niewystarczające środki finansowe), trudność z uzyskaniem grantu, brak informacji o ogłaszanych konkursach lub nieumiejętność dotarcia do tych informacji
- niedostateczna wiedza związana z tworzeniem i zarządzaniem projektami
- problem ze zdobywaniem sprzętu niezbędnego do prowadzenie działań / problemy infrastrukturalne
- problemy kadrowe, niewielka ilość zatrudnionych pracowników w organizacjach; stały brak osób angażujących się na stałe - kwestia rozwoju instytucjonalnego
- nieumiejętna współpraca międzysektorowa – samorząd a III sektor (utrudniające współpracę uwarunkowania prawne, brak przepływu informacji i bariery nieformalne związane z brakiem wzajemnego zaufania, przestrzegania zasad partnerstwa, niska dbałości o dobre relacje po obu stronach)
- niski stopień angażowania się organizacji pozarządowych z powiatów w działania III sektora, typu udział w sieciach, partnerstwach
- brak lokalnych silnych liderów
- nieliczne lokalne inicjatywy
- kondycja organizacji: słabe, skupiające się głównie w dużych miastach powiatowych, co powoduje ograniczone oddziaływanie na najbardziej potrzebujące wsparcia obszary wiejskie
- organizacje pozarządowe słabo diagnozują problemy i potrzeby lokalnych społeczności, nie poruszając nowych tematów
- badane organizacje rzadko prowadzą działalność statutową odpłatną i gospodarczą (brak wiedzy na ten temat)
- brak ośrodków wsparcia organizacji pozarządowych, udzielających praktycznych porad
- trudność organizacji w wyznaczaniu i osiągnięciu długofalowych celów (organizacje rzadko wypracowują plany strategiczne)
- organizacje często opierają się w swojej codziennej pracy na jednym liderze
- niedostateczne kwalifikacje pracowników
- akcyjne działania, zamiast działań cyklicznych zgodnych z celami strategicznymi danej organizacji
- niewystarczająca współpraca z innymi organizacjami z regionu

8. WYBÓR PROBLEMU

Niski poziom wykorzystania potencjału, niestabilność organizacji, niedostateczny potencjał sektora – to główne problemy wybrane w trakcie prowadzonych badań III sektora w sześciu powiatach. Poniżej elementy, które opisują problem główny.

- niska wiedza organizacji na temat możliwości prowadzenia działalności odpłatnej, nieodpłatnej, działalności gospodarczej (jedynie dwie spośród badanych organizacji zadeklarowały faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej)
- trudności w zdobywaniu funduszy, nadmiernie skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze środków grantodawców
- konieczność dopasowania się do tych działań, na które jest przeznaczone dofinansowanie, odchodzenie od pierwotnej misji / zależność finansowa od samorządu terytorialnego
- bariery rozwoju ekonomii społecznej w powiatach – nadmierna biurokracja administracji publicznej, brak środków na inwestycje lub problemy z ich pozyskaniem
- niska wiedza na temat możliwości rozwiązywania problemów społecznych przez podmioty ekonomii społecznej
- niski stopień wiedzy na temat zakładania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej

9. BADANIE POGŁĘBIONE PROBLEMU

Badanie ankietowe przeprowadzone na przełomie II i III 2011 r. na próbie 23 organizacji z badanych powiatów potwierdziło powyższe informacje zawarte w badaniu wstępnym. ([załącznik nr 6 - wyniki ankiety organizacji](#)).

Organizacje mają problemy z pozyskiwaniem środków na działania statutowe. Największa ilość ankietowanych organizacji określiła, iż w 2009 r. w większości finansowała swoje działania korzystając z darowizn finansowych, źródeł samorządowych oraz składek członkowskich. Tylko 7 organizacji wskazało dochody z przekazania 1 % (mimo dużej kampanii medialnej w tym kierunku). O wiele rzadziej organizacje korzystały z takich źródeł jak: Źródła publiczne – rządowe (środki ministerstw – np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, agencji rządowych,

województw) Źródła publiczne – środki Funduszy Strukturalnych UE (np. poprzez Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich itp.), Źródła publiczne – zagraniczne programy pomocowe [w tym programy UE (np. Młodzież, Leonardo da Vinci, środki Norweskiego Mechanizmu Finansowego, środki pomocowe rządów innych państw).

Mimo tych problemów organizacje nie postrzegają faktu prowadzenia działalności gospodarczej, jako możliwość rozwoju swoich działań. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż tylko dwie organizacje prowadzą taką działalność. Na pytanie dotyczące planów rozpoczęcia prowadzenie działalności gospodarczej, udzieliło odpowiedzi 20 organizacji, z czego 9 nie planuje jej rozpocząć. Rozpoczęcie działalności planują 3 organizacje. W przypadku 5 organizacji podjęto rozmowy na ten temat ale decyzja o rozpoczęciu jeszcze nie zapadła. 3 organizacje nie podjęły jeszcze dyskusji na ten temat. Badanie ankietowe ujawniło także niski poziom wiedzy na temat prowadzenia działalności. Jedną z odpowiedzi brzmiała, iż organizacja nie zamierza prowadzić działalności gospodarczej, ponieważ, cytując: „nie jest naszym celem zarabianie i wypracowywanie zysku” lub „nie ma potrzeby otwierania działalności gospodarczej żeby się utrzymać”. Świadczy to o potrzebie informacji w tym zakresie funkcjonowania organizacji pozarządowych.

Z kolei na pytanie 14 zadane w ankiecie: dlaczego organizacje zdecydowałyby się na prowadzenie działalności gospodarczej, otrzymano następujące odpowiedzi: jest to sposób na sfinansowanie części działań i uniezależnienie się od niepewności finansowej oraz działalność gospodarcza daje poczucie pewnej stabilizacji finansowej. W dalszej kolejności pozytywną odpowiedź uzyskały stwierdzenia: ograniczenie zależności od sponsorów i zwiększenie bezpieczeństwa organizacji poprzez zróżnicowanie źródeł przychodów oraz konieczność podnoszenia kompetencji (konkurencyjności) organizacji– jako kolejne dwa powody dla których prowadzenie działalności gospodarczej jest korzystne.

W wyniku ankiet dowiadujemy się, iż 43 % badanych organizacji nie uruchomiło systematycznych działań związanych z poszukiwaniem możliwych źródeł finansowania organizacji, a jeśli badały ten zakres to wyłącznie własnymi siłami, bez

wsparcia zewnętrznych specjalistów. Z kolei w większości organizacje korzystały z pomocy organizacji wyspecjalizowanej we wspieraniu innych organizacji pozarządowych, w zakresie szkoleń związanych z funkcjonowaniem organizacji (np. budowanie zespołu, zarządzanie finansami) oraz szkoleń związanych ze specyficzną dziedziną, w której działa organizacja. Działanie: uruchamianie/prowadzenie działalności odpłatnej/gospodarczej (np. tworzenie biznes planu, marketing, pozyskiwanie środków na inwestycje, wiedza związana z prowadzeniem biznesu) – badane organizacje również wykonywały własnymi siłami. Wniosek: w badanych powiatach brak jest centrów wsparcia organizacji pozarządowych świadczących szeroką usługę doradczą, z wielu zakresów potencjalnego działania organizacji pozarządowych. Z tego powodu organizacje często mają niską lub ograniczoną wiedzę na dane tematy. Podobnie z badaniem potrzeb lokalnych w dziedzinie, którą organizacja się zajmuje, badanie popytu na działania/usługi organizacji, którą organizacje rozpoznają bez zastosowania odpowiednich narzędzi badawczych.

W pytaniach dotyczących ekonomii społecznej ankietowane organizacje wskazały na bariery rozwoju tej idei: brak zainteresowania władz centralnych i samorządowych rozwojem ekonomii społecznej, nadmierna biurokracja administracji publicznej, niedostosowanie prawa do działań ekonomii społecznej, brak środków na inwestycje lub trudności z ich pozyskaniem, brak zrozumienia i akceptacji społecznej dla działań ekonomii społecznej. Organizacje wypowiedziały się również w zakresie szans rozwoju ekonomii społecznej: może przyczynić się do wzrostu kosztów związanych z tworzeniem miejsc pracy (ekonomia społeczna umożliwia tworzenie miejsc pracy, ale za niższe koszty), rozwoju partnerstw lokalnych i partnerstwa publiczno-prawnego, poprawy współpracy i przepływu informacji między władzami regionalnymi i lokalnymi a podmiotami ekonomii społecznej, wzrastającej innowacyjności i nieszablonowości działań oraz zwiększenia konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej.

W 6 spółdzielniach socjalnych zatrudnionych jest obecnie 37 osób (13 kobiet) (źródło ROPS, 31.12.2010 r.). Spółdzielnie wciąż mają mały potencjał i widzą duże trudności w utrzymaniu się na rynku pracy.

Badanie telefoniczne przeprowadzone III 2011 r. na próbie 3 olsztyńskich spółdzielni socjalnych, wykazało niski poziom wiedzy. Wykazane zostały potrzeby szkoleniowe z zakresu prawodawstwa, księgowości, przepisów podatkowych, marketingu. Problemy które zauważyły spółdzielnie to niskie lub nieistające wsparcie ze strony samorządów terytorialnych i brak partnerstw wspierających ekonomię społeczną. Ankietowane spółdzielnie socjalne wskazały również na dwie inne bariery w działalności spółdzielni (nie wskazane w formularzu ankiety), tj. „osoby niepełnosprawne są ograniczone w zarobkach” oraz „niedotrzymywanie umów złożonych przez urzędników władz”. W przypadku dookreślenia szans rozwoju ekonomii społecznej, ankietowane spółdzielnie w paru przypadkach rozmijały się w odpowiedziach (patrz załącznik nr 7). Natomiast za dużą szansę rozwoju dla spółdzielni socjalnych uznano: rozwój partnerstw lokalnych i partnerstwa publiczno-prywatnego, poprawa infrastruktury finansowej, poprawna współpracy i przepływu informacji pomiędzy spółdzielniami a przedstawicielami władz regionalnych i lokalnych ([załącznik nr 7 – wyniki ankiet spółdzielni socjalnych](#)).

FOCUS wyniki

W fokusie przeprowadzonym w dniu 11.03.2011 r. wzięło udział pięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych z powiatów olsztyńskiego, lidzbarskiego, bartoszyckiego i szczycieńskiego (według listy obecności). Organizacje uczestniczące w fokusie w większości wykazały niedostateczną wiedzę na temat różnic między działalnością gospodarczą a odpłatną. Wyraźny brak wiedzy (powstały pytania i wątpliwości) w wielu kwestiach. Organizacje deklarują także chęć zdobycia tego typu wiedzy specjalistycznej na potrzeby danej organizacji.

Organizacje prowadzące działalność odpłatną, a tym bardziej gospodarczą same w swoim środowisku spotykają się z niezrozumieniem, nawet obwinianiem i szukaniem drugiego dna ich działalności. Wynika to z niewiedzy samych organizacji. Brak tej wiedzy prowadzi także do sytuacji, w której stosunkowo mało organizacji z badanych powiatów, decyduje się na prowadzenie takiej działalności. Brak wiedzy wynika z kolei z braku miejsca, ośrodka, organizacji itp., do której mogłyby się zgłosić w celu rozwiązania problemów, wątpliwości. Są organizacje ze stażem

i wiedzą w tej tematyce, lecz czasem dostęp do nich jest utrudniony, i raczej w postaci przekazywania z ust do ust takiej informacji.

Niedostateczna wiedza samorządów na temat prowadzenia działalności gospodarczej w stowarzyszeniu. Powstaje specyficzna atmosfera wokół tego tematu i samorzady ogólnie boją się współpracować z takimi organizacjami, ograniczają taką współpracę lub ją definitywnie kończą. Wcześniej poprzedzają to deklaracje samorządów w sytuacjach nieformalnych. Samorzady obawiają się posądzeń, że przyznając dotacje na wykonanie działań przez organizacje prowadzące działalność gospodarczą, potem zostaną posądzone o dotowanie „własnych biznesów” członków danej organizacji. (załącznik nr 8 - wnioski_focus)

10. BADANIE RELACJI W ŚRODOWISKU

Legenda

A - konkurencja (-); **B** - konkurencja (+); **C** – obojętne; **D** – akceptujące; **E** – wspierające; **F** – współdziałające

F – współdziałające: RO EFS Elbląg; FAS, Sieć HEROLD, Wojewódzka Rada Organizacji Pozarządowych

E - wspierające: Urząd Marszałkowski– Biuro Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi; Powiatowe Rady Organizacji Pozarządowych

D – akceptujące: CEiK Olsztyn, Urząd Wojewódzki, Pełnomocnik Prezydenta ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,

C – obojętne: MOK Olsztyn, urzędy miast i gmin z powiatów, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Lokalne Grupy Działania, OCOP- FOSa

B – konkurencja (+): organizacje pozarządowe o podobnym zakresie działania (działające na wspólnym polu) z którymi współpracujemy, a jednocześnie aplikujemy do tych samych grantodawców

A – konkurencja (-): OCOP - ESWIP

11. ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- liczna reprezentacja sektora pozarządowego w województwie, trzecie w kraju pod względem ilości	- małe, słabe organizacje / zła kondycja organizacji pozarządowych

<p>zarejestrowanych organizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - większość organizacji ma zasięg działalności terytorialny, co za tym idzie ma większe możliwości wpływania na społeczności lokalne (dobra znajomość środowiska) - silni i aktywni liderzy lokalni - współpraca organizacji z samorządami lokalnymi - duża świadomość potrzeby działania organizacji pozarządowych wśród członków organizacji - udział organizacji w sieciach i federacjach wojewódzkich oraz ogólnopolskich - istnienie platform do spotkań organizacji z poszczególnych powiatów (konferencje, spotkania, dyskusje) - ciągłe podnoszenie wiedzy organizacji w tematyce profesjonalizacji działań III sektora - duża dynamika powstawania nowych, rejestrowanych organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak personelu płatnego - niski stopień wykorzystania wolontariuszy w działaniach organizacji - niski stopień profesjonalizacji organizacji (w tym niski poziom wiedzy personelu) - brak zaplecza lokalowego, sprzętowego - niska skuteczność w pozyskiwaniu grantów (zła sytuacja finansowa większości organizacji) - niska przystępowalność do sieci, federacji, związków - niski poziom aktywności powiatowych rad organizacji pozarządowych - niski poziom współpracy wewnątrz III sektora / niedostateczna integracja sektora III sektora - niska świadomość potrzeby wspólnej pracy na rzecz rozwoju sektora; myślenie w kontekście własnej organizacji - efekt „wypalenia” liderów zaangażowanych w działania organizacjach - istnienie dziedzin życia, w których udział NGO nie jest wystarczający, np. ekonomia, gospodarka, dialog między władzą a mieszkańcami - słaba rozpoznawalność organizacji, niewielka wiedza na ten temat – ogólna świadomość istnienia i prężnej działalności - częste pomijanie organizacji przy tworzeniu dokumentów i strategii lokalnych - roszczeniowość organizacji pozarządowych - duża ilość nieaktywnych organizacji pozarządowych
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>

<ul style="list-style-type: none"> - dobra atmosfera do współpracy z samorządem, władzami - samorzady coraz częściej dostrzegające wartość współpracy z NGOs - inicjatywy lokalne - rozwój sektora pozarządowego w województwie - powstawanie centrów wspierania organizacji pozarządowych - powstawanie OWIESów / centrum ekonomii społecznej - większe zaangażowanie samorządów poprzez finansowanie działań organizacji; zlecenie lub współfinansowanie zadań publicznych przez samorzady - istnienie dużej ilości funduszy grantowych - wykorzystanie potencjału Rad Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego, sieci, federacji - prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje - edukacja obywatelska i aktywizacja społeczna - zwiększająca się liczba odbiorców ofert, działań przygotowywanych przez organizacje pozarządowe - rozwój rzecznictwa organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środków, grantów (zamykanie konkursów) - mniejsze dotacje (np. samorządowe, unijne) - nieumiejętna współpraca międzysektorowa - samorzady nie zawsze traktują organizacje jako równoprawnych partnerów - zbyt mała ilość inicjatyw lokalnych - niespójność i częste zmiany prawa, interpretacji przepisów prawnych - zmiany władz w samorządach lokalnych, przede wszystkim w kontekście osób odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami pozarządowymi - możliwość odpływu wykwalifikowanej kadry - niewiedza na temat organizacji pozarządowych wśród społeczeństwa - nastawienie samorządów lokalnych na projekty inwestycyjne - organizacje nie postrzegane przez samorząd jako partnerzy - niedostateczna umiejętności pracy w partnerstwie - niska stabilność finansowa organizacji ze względu na specyfikę działań - małe zaangażowanie ludzi w działalność społeczną - słaby wizerunek organizacji, brak dbałości o PR - brak strategii regionalnych i lokalnych rozwoju sektora pozarządowego oraz strategii rozwoju organizacji - upolitycznienie, zmiany władz w wyniku wyborów samorządowych i rotacja
---	--

	urzędników - skostniała struktury i brak elastyczności w działaniach samorządów (biurokracja)
--	--

12. ANALIZA WPŁYWÓW

Duże oddziaływanie społeczne - Forum Animatorów Społecznych Warmii i Mazur, Sieć HEROLD, Olsztyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych

Małe oddziaływanie społeczne - Powiatowe Rady Organizacji Pozarządowych, MOK Olsztyn, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Lokalne Grupy Działania

Duży wpływ na władzę - Marszałkowski – Biuro Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, RO EFS Elbląg, Wojewódzka Rada Organizacji Pozarządowych, urzędy miast i gmin z powiatów

Mały wpływ na władzę

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1 – Opisy powiatów

Załącznik nr 2 – Media

Załącznik nr 3 – Zakładki NGO na str. www samorządów

Załącznik nr 4 – Liczba ngo województwo 01.2011

Załącznik nr 5 – JST dla NGO_2008

Załącznik nr 6 – wyniki ankiety organizacji

Załącznik nr 7 – wyniki ankiet spółdzielni socjalnych

Załącznik nr 8 – wnioski_focus

Załącznik nr 9 – Sieci i partnerstwa

Załącznik nr 10 – RO EFS, COP

Załącznik nr 11 – Pełnomocnicy

